

COMISIA EUROPEANĂ

Bruxelles, 14.12.2011
COM(2011) 881 final

2011/0432 (CNS)

Propunere de

DIRECTIVĂ A CONSILIULUI

privind protecția consulară a cetățenilor Uniunii în străinătate

(Text cu relevanță pentru SEE)

{SEC(2011) 1555 final}

{SEC(2011) 1556 final}

EXPUNERE DE MOTIVE

1. CONTEXTUL PROPUNERII

1.1 Introducere

Cetățenii UE care călătoresc sau locuiesc într-o țară terță în care statul membru al cărui resortisanți sunt nu este reprezentat la nivel de consulat sau ambasadă au dreptul la protecție consulară din partea autorităților consulare ale oricărui alt stat membru. Respectivul stat membru are obligația de a oferi asistență acestor cetățeni UE nereprezentati, în aceleași condiții ca și cele pe care le oferă propriilor săi resortisanți.

Crizele recente au afectat numeroși cetățeni UE, de exemplu în Libia, Egipt și Bahrain, după revoltele democratice din primăvara anului 2011, sau în Japonia, după cutremurul din martie 2011. Și în situații de zi cu zi, precum în cazul unei boli grave sau atunci când un cetățean este victima unei infracțiuni, protecția consulară este de multe ori indispensabilă.

Prezenta propunere legislativă înlocuiește Decizia *sui generis* 95/553/CE privind protecția consulară a cetățenilor UE¹ în lumina cadrului juridic instituit prin Tratatul de la Lisabona. Propunerea stabilește măsurile de cooperare și coordonare necesare pentru facilitarea protecției consulare a cetățenilor UE nereprezentati și îndeplinește acțiunea nr. 8 prevăzută în „Raportul privind cetățenia UE în 2010 – Eliminarea obstacolelor din calea drepturilor cetățenilor UE”, conform căreia Comisia se angajează să sporească eficacitatea dreptului cetățenilor UE de a fi asistați în țări terțe de către autoritățile diplomatice și consulare ale tuturor statelor membre, inclusiv prin propunerea unor măsuri legislative în cursul anului 2011².

1.2 Contextul general și temeiurile propunerii

Dreptul recunoscut prin tratat cetățenilor UE nereprezentati de a beneficia de protecție consulară, în aceleași condiții ca și cele de care beneficiază și resortisanții statului membru care oferă asistență, consacrat la articolul 20 alineatul (2) litera (c) și la articolul 23 din Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene (TFUE), precum și la articolul 46 din Carta drepturilor fundamentale a Uniunii Europene, reprezintă unul dintre drepturile specifice conferite de cetățenia UE. Acesta este o expresie a solidarității UE și a identității Uniunii în țările terțe, precum și a beneficiilor practice pe care le oferă cetățenia UE.

Protecția consulară reprezintă o parte integrantă a politicii Uniunii în domeniul drepturilor cetățenilor. Prin Programul de la Stockholm, Consiliul European a invitat Comisia să „examineze măsurile adecvate pentru instituirea coordonării și a cooperării necesare pentru a facilita protecția consulară în conformitate cu articolul 23 din TFUE”³. În Rezoluția sa din 25 noiembrie 2009, Parlamentul European încuraja consolidarea coordonării și cooperării în domeniul protecției consulare⁴, completând astfel rezoluția sa din 11 decembrie 2007 prin

¹ JO L 314, 28.12.1995, p. 73.

² COM(2010) 603 final.

³ JO C 115, 4.5.2010 - Programul de la Stockholm – O Europă deschisă și sigură în serviciul cetățenilor și pentru protecția acestora, Documentul Consiliului 17024/09 din 2 decembrie 2009.

⁴ Rezoluția Parlamentului European din 25 noiembrie 2009 referitoare la Comunicarea Comisiei către Parlamentul European și Consiliu - Un spațiu de libertate, securitate și justiție în serviciul cetățenilor - Programul de la Stockholm JO C 285E, 21.10.2010, p. 12.

care propunea concepte comune și linii directoare obligatorii și solicita modificarea Deciziei 95/553/CE⁵ după adoptarea Tratatului de la Lisabona.

În „Raportul privind cetățenia UE în 2010 – Eliminarea obstacolelor din calea drepturilor cetățenilor UE”, Comisia anunța că va spori eficacitatea dreptului cetățenilor UE de a beneficia de asistență în țări terțe, inclusiv în perioade de criză, din partea autorităților diplomatice și consulare ale tuturor statelor membre, prin propunerea unor măsuri legislative în cursul anului 2011 și prin mai buna informare a cetățenilor prin intermediul unui site internet specializat și al unor măsuri de comunicare specifice⁶. Comisia a reiterat acest angajament în Comunicarea sa din 23 martie 2011 privind protecția consulară pentru cetățenii UE nereprezentati și a anunțat că va prezenta propuneri legislative de instituire a unor măsuri de coordonare și cooperare în vederea facilitării protecției consulare a cetățenilor nereprezentati și a abordării aspectului compensațiilor financiare pentru protecția consulară în situații de criză⁷.

În conformitate cu regimul juridic anterior, statele membre urmau să stabilească între ele normele necesare. Tratatul de la Lisabona conferă Comisiei dreptul de a propune directive de instituire a unor măsuri de cooperare și coordonare necesare pentru facilitarea dreptului la protecție consulară egală pentru cetățenii UE nereprezentati, în aceleași condiții ca și cele oferite propriilor resortisanți⁸. Instrumentul UE în vigoare, Decizia 95/553/CE⁹, prevede efectuarea unei revizuii după cinci ani de la intrarea în vigoare a deciziei, în 2002.

În prezent, protecția consulară pentru cetățenii UE nereprezentati poate fi îmbunătățită. Nu există un consens clar privind conținutul articolului 23 din TFUE și responsabilitățile pe care le implică acest drept. Formularea actuală a articolului din Tratat este prea succintă pentru a da o semnificație concretă acestui drept. Legislația și practicile naționale în materie consulară diferă, la fel ca și principiile care stau la baza conceptului de protecție consulară a cetățenilor UE nereprezentati.

În special, există patru domenii în care par să fie necesare clarificări suplimentare:

(1) Persoanele cărora li se aplică dreptul

Ar trebui să se clarifice care sunt beneficiarii acestui drept. Un cetățean UE este nereprezentat nu doar atunci când statul membru din care provine nu are o ambasadă sau un consulat într-o țară terță dată, ci și în cazul în care această ambasadă sau acest consulat nu este „accesibil”¹⁰. Totuși, nu există un punct de vedere comun privind situația în care o ambasadă sau un consulat este considerat a fi accesibil¹¹. În plus, ar trebui să se clarifice în ce măsură pot beneficia de protecția consulară acei membri ai familiei cetățenilor UE nereprezentati care sunt resortisanți ai unei țări terțe.

⁵ Rezoluția Parlamentului European din 11 decembrie 2007 privind Cartea verde: Protecția diplomatică și consulară a cetățenilor Uniunii în țările terțe. JO C 323E, 18.12.2008, p. 120.

⁶ COM(2010) 603 final.

⁷ COM(2011) 149 final.

⁸ Articolul 23 alineatul (2) din TFUE.

⁹ JO L 314, 28.12.1995, p. 73.

¹⁰ Articolul 1 din Decizia 95/553/CE.

¹¹ Reprezentanții statelor membre consultate au prezentat diverse opinii (de exemplu, o distanță mai mică de 400 km sau amplasarea pe o insulă).

(2) Accesul la protecție consulară și cooperarea/coordonarea

Ar trebui să se clarifice care este statul membru care trebuie să ofere asistență unui cetățean UE nereprezentat și modul în care trebuie să fie coordonată asistența împreună cu statul membru al cărui resortisant este cetățeanul în cauză. Această lipsă de claritate provoacă întârzieri și nu garantează o protecție eficientă, în aceleași condiții ca și cele oferite propriilor resortisanți. Conform tratatului, un cetățean UE nereprezentat poate alege ambasada/consulatul căreia/căruia preferă să i se adreseze, dar în practică există acorduri privind repartizarea sarcinilor. Aceste acorduri pot fi acceptabile în măsura în care se asigură tratamentul eficient al cetățenilor nereprezențați. Totuși, aceste acorduri nu sunt întotdeauna făcute cunoscute la scară largă, unui cetățean fiindu-i astfel dificil să știe ce ambasadă sau consulat îi va oferi asistență.

Este necesară stabilirea unor măsuri mai detaliate de coordonare și cooperare între ambasada sau consulatul care oferă asistență și statul membru de origine. Spre deosebire de situația în care se acordă asistență propriilor resortisanți, oferirea de asistență unui cetățean UE nereprezentat necesită o cooperare eficientă cu autoritățile consulare ale statului membru de origine al cetățeanului. Existența unor norme mai clare privind cooperarea și coordonarea între statul membru care oferă asistența și statul membru al cărui resortisant este cetățeanul în cauză ar fi binevenită atât pentru autoritățile consulare, cât și pentru cetățean. Aceasta include tipurile de asistență pe care le presupune de obicei regimul de protecție consulară a cetățenilor UE nereprezențați (de exemplu, în caz de deces sau atunci când un cetățean este victima unei infracțiuni etc.) și modul de coordonare a asistenței între statul membru care oferă asistența și statul membru al cărui resortisant este cetățeanul în cauză.

(3) Coordonarea locală

Pentru a asigura coordonarea și cooperarea în ceea ce privește cetățenii UE nereprezențați, autoritățile consulare prezente într-o anumită țară trebuie să colaboreze și să aibă la dispoziție informații specifice¹². În prezent, nu sunt colectate în mod sistematic informații relevante pentru cetățenii UE nereprezențați. De asemenea, în conformitate cu Tratatul privind Uniunea Europeană, misiunile diplomatice și consulare ale statelor membre și delegațiile Uniunii în țările terțe și la conferințe internaționale, precum și reprezentanțele sale pe lângă organizațiile internaționale trebuie să contribuie la punerea în aplicare a acestui drept¹³. Sferele corespunzătoare de competență și de acțiune nu au fost încă stabilite. Cadrul actual nu este propice unei acțiuni externe unitare a Uniunii și conduce la o utilizare ineficientă a resurselor umane și financiare.

(4) Asistența în situații de criză/rambursarea financiară

Cadrul de cooperare juridică trebuie să stabilească în mod clar părțile care acordă asistență cetățenilor UE nereprezențați în situații de criză, dar și rolul așa-numitului „stat-pilot” (*Lead State*), care trebuie să acționeze în situații de criză¹⁴. Planurile de urgență nu conțin prevederi specifice referitoare la cetățenii UE nereprezențați, iar stabilirea numărului cetățenilor

¹² De exemplu, datele de contact ale autorităților din statele membre nereprezentate, precum și ale traducătorilor/avocaților/medicilor care vorbesc limbile cetățenilor nereprezențați.

¹³ Articolul 35 din Tratatul privind Uniunea Europeană.

¹⁴ Până în prezent, state-pilot sunt stabilite în 29 de țări terțe din cele 146 în care este reprezentat cel puțin un stat membru.

nereprezentati este dificilă în situații de criză. Îndeosebi în situații de criză gravă, personalul de la fața locului are nevoie de sprijin din partea unor experți în intervenții în situații de criză.

Până în prezent, legislația și liniile directoare prevăd proceduri generale de rambursare financiară a asistenței¹⁵, care de obicei nu sunt aplicate în situații de criză, deoarece nu par a fi adaptate necesităților specifice asociate¹⁶. Atunci când repartizarea responsabilităților financiare nu este clară și nu este aplicată în practică, nu se încurajează o abordare proactivă care să includă asumarea de responsabilități pentru alți cetățeni decât proprii resortisanți.

În evaluarea impactului care însoțește prezenta propunere este prezentată o analiză detaliată a problemelor din sistemul actual, precum și implicațiile diferitelor opțiuni avute în vedere pentru soluționarea acestora.

2. CONSULTAREA PĂRȚILOR INTERESATE

Părțile interesate au fost consultate pe larg. Într-o amplă consultare publică privind drepturile cetățenilor UE care a avut loc în 2010, au fost solicitate contribuții din partea tuturor cetățenilor și părților interesate relevante și s-a acordat o atenție deosebită protecției consulare a cetățenilor UE. Această consultare publică a urmat uneia anterioare referitoare la Cartea verde din 2007 privind protecția diplomatică și consulară a cetățenilor Uniunii în țările terțe¹⁷. Ideile prezentate au fost utilizate într-o dezbateră de politică din cadrul unei conferințe dedicate drepturilor cetățenilor UE, organizată în perioada 1-2 iulie 2010, în timpul căreia a fost discutat în detaliu subiectul protecției consulare. În plus, au fost consultate părțile interesate implicate în protecția consulară (statele membre, asociații din domeniul organizării călătoriilor, organizații neguvernamentale și cadre universitare), inclusiv prin intermediul a două ateliere specializate din 24 septembrie 2010 și 23 iunie 2011. Autoritățile consulare și diplomatice din toate statele membre au fost informate în cadrul grupului de lucru pentru afaceri consulare al Consiliului (COCON) și consultate prin intermediul unui chestionar online. Un grup de consultanță extern a vizitat recent șase state membre reprezentative și a organizat misiuni la fața locului în patru țări terțe¹⁸ selecționate, în vederea unei consultări directe a funcționarilor consulari. În scopul prezentei propuneri, Comisia a luat în considerare rezultatele prezentate de patru studii privind diferite aspecte ale revizuirii¹⁹.

¹⁵ Articolul 6 din Decizia 95/553/CE, Orientările privind protecția consulară a cetățenilor UE în țările terțe (documentul nr. 10109/06 al Consiliului UE din 16 iunie 2006, revizuit prin documentul nr. 15613/10 al Consiliului din 5 noiembrie 2010 – nepublicat) și Liniile directoare ale Uniunii Europene privind punerea în aplicare a conceptului de stat-pilot în domeniul consular (JO C 317, 12.12.2008, p. 6).

¹⁶ În special presiunea timpului și numărul considerabil de cetățeni care necesită asistență.

¹⁷ JO C 30 din 10.2.2007, p. 8.

¹⁸ Kazahstan, Sri Lanka, Cuba și Egipt.

¹⁹ Un studiu din 2009 privind legislația și practicile statelor membre, efectuat de către Instituto Europeo de Derecho, examina legile și practicile statelor membre în domeniul protecției consulare. Activitățile din perioada 2009-2011 ale proiectului CARE (Regulamentul cu privire la asistența consulară a cetățenilor în Europa), realizate cu sprijinul financiar al programului „Drepturi fundamentale și cetățenie” al Comisiei Europene, au analizat cadrul juridic al statelor membre privind protecția consulară și diplomatică. Un studiu extern (2010) al grupului de consultanță GHK a sprijinit concluziile analizei Comisiei privind opțiunile de politică și costurile aferente, punând accent pe situațiile de criză și compensarea financiară. Un al doilea studiu extern (2011), realizat de firma de consultanță Matrix Insight, oferea date suplimentare, inclusiv prin intermediul unor misiuni în state terțe, evalua Decizia 95/553/CE și examina aspectele care necesită îmbunătățiri.

În general, părțile interesate sprijină reforma propusă. Noul regim juridic instituit prin Tratatul de la Lisabona impune o revizuire a Deciziei 95/553/CE, ocazie cu care, în opinia acestora, ar trebui îmbunătățite măsurile de coordonare și cooperare și ar trebui clarificate principiile juridice fundamentale. Opiniile părților interesate privind principalele elemente ale reformei sunt următoarele. În ceea ce privește aspectul „accesibilității” unei ambasade sau a unui consulat, statele membre consultate par să nu fi ajuns la un punct de vedere comun privind înțelesul acestui concept²⁰. Totuși, după consultarea părților interesate²¹, a reieșit că deplasarea la ambasadă sau la consulat, obținerea protecției consulare și întoarcerea în aceeași zi, ca interval maxim de timp, ar reprezenta o limită de timp adecvată. Reprezentanții societății civile au argumentat necesitatea unor termeni juridici clari și cu caracter obligatoriu. Includerea în cadrul acestei protecții a membrilor familiei provenind din țări terțe a fost clasificată de reprezentanții societății civile ca fiind un aspect important²², iar majoritatea statelor membre au considerat că această posibilitate ar trebui cel puțin să fie avută în vedere (chiar dacă uneori au susținut că este necesar să se clarifice și condițiile de includere în sfera acestei protecții)²³. În ceea ce privește accesul la protecție și coordonarea/cooperarea consulară, statele membre și societatea civilă sunt conștiente în general de necesitatea unei mai mari transparențe a acordurilor bilaterale și de la nivel local privind repartizarea sarcinilor. Reprezentanții societății civile au subliniat că cetățenii nereprezentați trebuie să beneficieze de protecție consulară în aceleași condiții ca și resortisanții statului care oferă protecția. Asigurarea unor bune canale de comunicare și existența unor prevederi juridice clare sunt considerate de către o largă majoritate²⁴ ca fiind factori importanți sau foarte importanți pentru acordarea unei asistențe și mai eficiente. În privința situațiilor de criză și a implicațiilor financiare ale acestora, reprezentanții statelor membre sprijină ferm conceptul statului-pilot, care ar trebui îmbunătățit, și subliniază beneficiile unei pregătiri amănunțite pentru situațiile de criză²⁵. Reprezentanții societății civile au amintit, de asemenea, că cetățenii UE nereprezentați trebuie să beneficieze, în situații de criză, de o asistență la fel de eficientă ca cea acordată resortisanților naționali.

3. ELEMENTELE JURIDICE ALE PROPUNERII

3.1 Rezumatul acțiunilor propuse

Principalele obiective ale prezentei propuneri constau în

²⁰ Majoritatea statelor membre consultate au arătat că un timp de deplasare într-un singur sens către consulat de până la 6 ore pare rezonabil (63 % conform chestionatului online, restul de 37 % dintre statele membre au indicat alte perioade, dar toate statele membre au susținut frecvent că situațiile de urgență pot necesita accelerarea procedurilor de asistență).

²¹ Vă rugăm să consultați evaluarea impactului de la p. 26.

²² Astfel cum s-a exprimat, *inter alia*, în cadrul atelierului din 23 iunie 2011.

²³ Conform chestionarului online și rezultatelor consultărilor și întrevederilor cu experți din statele membre.

²⁴ Conform chestionarului online în rândul statelor membre, 68,8 % din respondenți au considerat claritatea propunerilor juridice ca fiind un factor foarte important (50 %) sau important (18 %) în eficientizarea asistenței consulare; în ceea ce privește surmontarea dificultăților de ordin practic (de exemplu, asigurarea unor canale de comunicare libere), răspunsurile au fost similare (43 % – foarte important, 37 % – important).

²⁵ Astfel cum s-a exprimat în atelierul specializat din 23 iunie 2011 și în cadrul consultărilor bilaterale.

- **clarificarea conținutului și a modului de exercitare efectivă a dreptului cetățenilor UE nereprezențați la protecție consulară în aceleași condiții ca și resortisanții naționali**
- **simplificarea cooperării și coordonării între autoritățile consulare.**

În acest sens, propunerea abordează următoarele aspecte:

(1) Persoanele cărora li se aplică dreptul în cauză

Propunerea precizează că un cetățean UE este considerat ca fiind nereprezentat în special atunci când o ambasadă sau un consulat al statului său membru nu este „accesibil”. O ambasadă sau un consulat nu este „accesibil” atunci când cetățeanul UE nu poate vizita ambasada sau consulatul și nu poate reveni la locul de plecare (cu ajutorul mijloacelor de transport utilizate în mod frecvent în țara respectivă) în aceeași zi, ca interval de timp maxim. Este prevăzută o excepție în cazurile de urgență, când situația impune oferirea de asistență cu și mai mare rapiditate. Conform propunerii, protecția consulară a cetățenilor UE este extinsă și asupra membrilor familiei cetățenilor UE nereprezențați, care sunt ei înșiși resortisanți ai unei țări terțe. Articolul 23 din TFUE prevede obligația tratamentului nediscriminatoriu, iar în conformitate cu articolele 7 și 24 din Carta drepturilor fundamentale a Uniunii Europene și cu jurisprudența Curții Europene de Justiție, principalele beneficii care decurg din drepturile cetățenilor UE sunt extinse și asupra membrilor familiei, pentru a asigura eficacitatea deplină a drepturilor respective²⁶. În consecință, propunerea prevede că membrii familiei cetățenilor UE care nu sunt ei înșiși resortisanți ai unei țări terțe trebuie să beneficieze de aceeași protecție pe care statele membre o asigură membrilor de familie ai propriilor resortisanți²⁷ care sunt resortisanți ai unei țări terțe.

(2) Accesul la protecție consulară și cooperarea/coordonarea

Textul propunerii subliniază că cetățenii UE pot apela la ambasada sau consulatul „oricărui” stat membru, chiar dacă este posibilă instituirea unor măsuri specifice între statele membre în măsura în care se asigură transparența (prin notificare și publicare ulterioară pe site-ul Comisiei) și gestionarea eficace a cererilor.

În plus, propunerea descrie tipul de asistență oferit de obicei de către statele membre în situațiile cele mai frecvente (în caz de arest, de detenție, atunci când un cetățean este victima unei infracțiuni, în cazul unui accident grav sau unei boli grave, în caz de deces, de sprijin și de repatriere în caz de dificultate, în cazul în care trebuie eliberate titluri de călătorie în regim de urgență), în funcție de practicile comune ale statelor membre în materie de protecție consulară²⁸ și de procedurile în vigoare de cooperare și coordonare între autoritățile consulare în cazul unor astfel de evenimente. Pentru a respecta dreptul cetățenilor la autodeterminare, propunerea prevede consultarea cetățenilor și respectarea dorințelor acestora, inclusiv în ceea ce privește informarea membrilor familiei sau a altor persoane apropiate (de exemplu, în

²⁶ A se vedea, de exemplu, cauza C-60/00 Carpenter.

²⁷ Trebuie reținut faptul că nu toate serviciile consulare oferite resortisanților/cetățenilor UE sunt aplicabile membrilor familiei care provin din țări terțe. De exemplu, nu pot fi emise documente de călătorie de urgență (nici membrilor familiei resortisanților care provin din țări terțe, nici membrilor familiilor cetățenilor UE care provin din țări terțe); membrii familiei care provin din țări terțe aflați în detenție pot fi vizitați cu acordul autorităților consulare din respectiva țară terță.

²⁸ Astfel cum au fost identificate în studiul Instituto Europeo de Derecho și descrise în cadrul Consiliului sub președinția spaniolă. A se vedea anexa V din Evaluarea impactului.

privința arestării). De asemenea, în caz de deces, deciziile privind corpul cetățeanului decedat trebuie să fie luate de ruda cea mai apropiată.

(3) Coordonarea locală/valoarea adăugată a UE

Propunerea specifică faptul că reuniunile de cooperare locală privind protecția consulară ar trebui să includă schimburi regulate de informații privind cetățenii UE nereprezențați, iar președintele acestor reuniuni ar trebui să colecteze informațiile de contact necesare în scopul oferirii de asistență cetățenilor UE nereprezențați (de exemplu, ambasadele sau consulatele responsabile la nivel regional ale statelor membre nereprezentate). Propunerea prevede că, în anumite condiții, delegațiile Uniunii pot prezida – sau sprijini în alt mod – aceste reuniuni.

(4) Asistență în situații de criză/rambursare financiară

În ceea ce privește situațiile de criză, propunerea prevede următoarele îmbunătățiri. Se prevede astfel ca planurile locale pentru situații neprevăzute să îi aibă în vedere în mod sistematic pe cetățenii UE nereprezențați. Propunerea subliniază importanța statului sau a statelor-pilot în protejarea cetățenilor UE nereprezențați și stabilește rolul acestora în această privință (statul-pilot este responsabil pentru coordonarea și organizarea asistenței pentru cetățenii UE nereprezențați). Propunerea specifică faptul că un stat-pilot poate solicita asistență suplimentară din partea mecanismului de protecție civilă al UE și a structurilor de gestionare a situațiilor de criză ale Serviciului European de Acțiune Externă (SEAE). Propunerea prevede, de asemenea, acordarea de asistență suplimentară și utilizarea pe deplin a sinergiilor prin cooptarea experților consulari naționali, provenind în special din statele membre nereprezentate, în echipele de intervenție existente la nivelul Uniunii. În ceea ce privește repartizarea obligațiilor financiare, este introdusă o procedură simplificată de rambursare, adaptată situațiilor de criză. Aceasta presupune simplificarea relațiilor procedurale dintre autoritățile consulare și cetățeni, adăugarea unor formulare standard pentru solicitări și introducerea unui sistem mai simplu de urmărire a costurilor de rambursare (în mod proporțional²⁹, pe bază de sume fixe³⁰ – în cazul în care costurile nu pot fi calculate). Această procedură îmbunătățită de rambursare vine în completarea asistenței furnizate de mecanismul UE de protecție civilă și de structurile de gestionare a situațiilor de criză ale SEAE.

3.2 Temeiul juridic

Conform Tratatului de la Lisabona, UE are competența de a adopta acte legislative privind protecția consulară a cetățenilor UE nereprezențați în temeiul articolului 23 alineatul (2) din TFUE. Conform acestei dispoziții, Consiliul poate adopta directive de stabilire a măsurilor de coordonare și cooperare necesare pentru facilitarea protejării cetățenilor UE nereprezențați. Această prevedere se aplică tuturor statelor membre.

3.3 Subsidiaritate și proporționalitate

Protecția consulară a cetățenilor UE nereprezențați implică, prin definiție, o dimensiune transfrontalieră, extinzând drepturile conferite de cetățenia UE în afara frontierelor Uniunii. Prezenta inițiativă se referă la un drept specific al cetățenilor UE, dreptul la protecție consulară din partea autorităților diplomatice și consulare ale altui stat membru, în aceleași condiții ca și cele de care beneficiază proprii resortisanți ai statului respectiv, fiind intrinsec legat de conceptul de cetățenie a UE și de competențele conferite Uniunii prin Tratatul privind

²⁹ Rambursarea proporțională se referă la o rambursare corespunzătoare numărului de persoane cărora li se oferă asistență (costurile totale împărțite la numărul persoanelor cărora li se oferă asistență).

³⁰ Respectiv costuri standardizate de evacuare, evacuare medicală și asigurare a unui adăpost.

funcționarea Uniunii Europene. Prin urmare, pare a fi justificată includerea măsurilor necesare de coordonare și cooperare pentru facilitarea acestui drept în ordinea juridică a Uniunii, mai degrabă decât în decizii *sui generis* ale reprezentanților guvernelor statelor membre. Eficacitatea și coerența în aplicarea acestui drept va fi sporită prin introducerea sa în ordinele juridice ale statelor membre, prin dreptul instanțelor naționale de a solicita Curții Europene de Justiție orientări privind interpretarea și prin competențele Comisiei de a asigura conformitatea.

Propunerea ține seama în mod adecvat de principiul proporționalității, limitându-se la a specifica măsuri de cooperare și coordonare pentru evenimente frecvente (în caz de deces sau atunci când un cetățean este victima unei infracțiuni) și situații de criză. În plus, are în vedere și include toate măsurile juridice anterioare, dar și evoluții recente precum conceptul de stat-pilot, punând clar accentul pe cetățeanul UE nereprezentat. Evaluarea impactului care însoțește prezenta propunere demonstrează că beneficiile fiecăreia dintre modificările propuse depășesc costurile acestora; prin urmare, măsurile propuse sunt proporționale.

3.4 Impactul asupra drepturilor fundamentale

Astfel cum se descrie în detaliu în evaluarea impactului care însoțește prezenta propunere și în conformitate cu Strategia pentru punerea în aplicare efectivă a Cartei drepturilor fundamentale de către UE³¹, propunerea consolidează drepturile prevăzute în Cartă. Această reformă consolidează în special dreptul fundamental la acordarea de protecție consulară în aceleași condiții ca și cele de care beneficiază resortisanții naționali, astfel cum se prevede la articolul 46, prin clarificarea conținutului acestui drept, facilitarea procedurilor necesare de cooperare și coordonare și prin garantarea unei puneri în aplicare efective și a conformității. Includerea în sfera protecției a membrilor familiei care sunt resortisanți ai unei țări terțe consolidează dreptul la viața de familie, dar și drepturile copilului (articolele 7 și 24 din Carta drepturilor fundamentale). Delimitarea mai clară a responsabilităților și alocarea optimizată a sarcinilor în situații de criză va preveni discriminarea și în perioade de criză, când drepturile fundamentale sunt puse în pericol. În plus, principiul nediscriminării, al garantării vieții și integrității persoanei și dreptul la apărare și la un proces echitabil sunt consolidate (articolele 2, 3, 21, 47 și 48 din Carta drepturilor fundamentale).

³¹ Comunicare a Comisiei, COM(2010) 573 final din 19.10.2010.

Propunere de

DIRECTIVĂ A CONSILIULUI

privind protecția consulară a cetățenilor Uniunii în străinătate

(Text cu relevanță pentru SEE)

CONSILIUL UNIUNII EUROPENE,

având în vedere Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene, în special articolul 23,

având în vedere propunerea Comisiei Europene,

după transmiterea proiectului de act legislativ către parlamentele naționale,

având în vedere avizul Parlamentului European,

hotărând în conformitate cu o procedură legislativă specială,

întrucât:

- (1) Cetățenia Uniunii reprezintă statutul fundamental al cetățenilor Uniunii în contextul exercitării drepturilor care le sunt conferite prin tratate. Dreptul cetățenilor al căror stat membru nu este reprezentat de o ambasadă sau un consulat într-o țară terță de a obține protecție din partea autorităților diplomatice sau consulare ale oricărui alt stat membru, în aceleași condiții ca resortisanții statului respectiv, este unul dintre drepturile specifice pe care Tratatul le acordă cetățenilor Uniunii.
- (2) Tratatul de la Lisabona a consolidat statutul cetățeniei Uniunii și drepturile aferente acestuia; în domeniul protecției consulare, acesta stabilește necesitatea adoptării de directive privind cooperarea și coordonarea. În conformitate cu acțiunea nr. 8 din „Raportul privind cetățenia UE în 2010 – Eliminarea obstacolelor din calea drepturilor cetățenilor UE”, Comisia s-a angajat că va spori eficacitatea dreptului cetățenilor Uniunii de a beneficia de asistență în țările terțe din partea autorităților diplomatice și consulare ale tuturor statelor membre, inclusiv în perioade de criză, prin propunerea de măsuri legislative în cursul anului 2011, printr-o mai bună informare a cetățenilor prin intermediul unui site internet specializat și prin măsuri de comunicare specifice³².
- (3) În comunicarea sa din 23 martie 2011 privind protecția consulară pentru cetățenii nereprezențați ai Uniunii, Comisia a reiterat acest angajament și a anunțat că va prezenta propuneri legislative de instituire a unor măsuri de coordonare și cooperare în

³²

COM(2010) 603 final.

vederea facilitării protecției consulare a cetățenilor nereprezențați și a abordării aspectului compensațiilor financiare pentru protecția consulară în situații de criză³³.

- (4) Printre valorile fundamentale ale Uniunii se numără solidaritatea, nediscriminarea și respectarea drepturilor omului; în relațiile sale cu restul comunității internaționale, Uniunea trebuie să promoveze aceste valori și să contribuie la protecția cetățenilor săi. Dreptul fundamental la protecție consulară al cetățenilor nereprezențați ai Uniunii în aceleași condiții ca resortisanții naționali, consacrat la articolul 46 din Carta drepturilor fundamentale a Uniunii Europene, este o expresie a solidarității europene. Acesta oferă o dimensiune externă conceptului de cetățenie a Uniunii și consolidează identitatea Uniunii în țările terțe.
- (5) Decizia 95/553/CE a reprezentanților guvernelor statelor membre, întruniți în cadrul Consiliului din 19 decembrie 1995, reglementează protecția cetățenilor Uniunii Europene de către ambasade și consulate³⁴ și prevede o revizuire după o perioadă de cinci ani de la intrarea sa în vigoare în 2002.
- (6) Scopul prezentei directive, care abrogă Decizia 95/553/CE, este de a stabili măsurile de cooperare și coordonare necesare facilitării suplimentare a protecției consulare pentru cetățenii nereprezențați ai Uniunii. Aceste măsuri ar trebui să sporească atât securitatea juridică, cât și cooperarea eficientă și solidaritatea între autoritățile consulare.
- (7) Atunci când cetățenii nereprezențați au nevoie de protecție în țări terțe, este necesară o cooperare și o coordonare eficace. Statul membru care oferă asistență într-o țară terță și statul membru de origine al cetățeanului se pot găsi într-o situație care necesită o cooperare strânsă. Cooperarea consulară locală poate fi mai complexă în cazul cetățenilor nereprezențați, deoarece este nevoie de o coordonare cu autorități care nu sunt reprezentate la fața locului. Remedierea neajunsurilor provocate de lipsa unei ambasade sau a unui consulat al statului membru de origine al cetățeanului impune instituirea unui cadru stabil.
- (8) Cetățenii Uniunii sunt nereprezențați dacă statul membru al cărui resortisanți sunt nu are o ambasadă sau un consulat accesibil într-o țară terță. Conceptul de „accesibilitate” ar trebui să fie interpretat din perspectiva capacității de asigurare a protecției cetățenilor.
- (9) În conformitate cu dreptul la respectarea vieții private și de familie, astfel cum este recunoscut la articolul 7 din Carta drepturilor fundamentale a Uniunii Europene, statul membru care acordă asistență trebuie să ofere asistență membrilor familiei cetățenilor UE care provin din țări terțe, în aceleași condiții ca și cele în care acordă asistență membrilor familiei propriilor resortisanți care provin din țări terțe. Orice definiție privind calitatea de membru al familiei trebuie să țină seama de articolele 2 și 3 din Directiva 2004/38/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 29 aprilie 2004 privind dreptul la liberă circulație și ședere pe teritoriul statelor membre pentru cetățenii Uniunii și membrii familiilor acestora³⁵. Este posibil ca statele membre să nu fie în măsură să acorde toate tipurile de protecție consulară membrilor familiei care

³³ COM(2011) 149 final.

³⁴ JO L 314, 28.12.1995, p. 73.

³⁵ JO L 158, 30.4.2004, p. 77.

sunt resortisanți ai unei țări terțe, în special, nu pot fi emise titluri de călătorie în regim de urgență. În conformitate cu articolul 24 al Cartei, interesul superior al copilului, astfel cum este prevăzut în Convenția Organizației Națiunilor Unite din 20 noiembrie 1989 cu privire la drepturile copilului, trebuie să fie un considerent primordial.

- (10) Cetățenii nereprezentati trebuie să aibă posibilitatea de a-și alege ambasada sau consulatul de la care solicită protecție consulară. Statele membre trebuie să aibă posibilitatea de a încheia acorduri privind repartizarea sarcinilor. Totuși, aceste acorduri trebuie să fie transparente pentru cetățean și să nu afecteze eficacitatea protecției consulare. Orice astfel de acord trebuie să fie notificat Comisiei și publicat pe site-ul acesteia.
- (11) Uzanțele privind competențele consulilor onorifici diferă de la un stat membru la altul. Consulii onorifici sunt în general în măsură să efectueze sarcini consulare foarte limitate. Consulii onorifici nu ar trebui să fie considerați un echivalent al ambasadelor și consulatelor accesibile prezente permanent în țări terțe decât în limitele competențelor lor în temeiul legislației și practicilor naționale.
- (12) Protecția trebuie să fie acordată dacă solicitanții demonstrează că sunt cetățeni ai Uniunii. Este posibil ca cetățenii nereprezentati care necesită protecție consulară să nu mai fie în posesia actelor lor de identitate. Statutul fundamental de cetățean al Uniunii este conferit în mod direct de dreptul Uniunii, iar documentele de identitate nu au decât o valoare declarativă. Astfel, în cazul în care solicitanții nu au posibilitatea să prezinte un document de identitate, aceștia trebuie să își dovedească identitatea prin orice alte mijloace, inclusiv, dacă este necesar, prin consultarea autorităților din statul membru ai cărui resortisanți susțin că sunt.
- (13) Ar trebui să existe o cooperare și o coordonare strânsă între autoritățile statelor membre și cu Uniunea, cu Serviciul European de Acțiune Externă și cu Comisia Europeană, în spiritul respectului reciproc și al solidarității. Pentru o cooperare eficientă și promptă, persoanele de contact competente din statele membre ar trebui să fie notificate și informate permanent prin intermediul site-ului securizat al Serviciului European de Acțiune Externă (*Consular On-line*).
- (14) Pentru a clarifica ce măsuri de coordonare și cooperare sunt necesare, ar trebui să se specifice sfera coordonării și a cooperării. Protecția consulară a cetățenilor nereprezentati include acordarea de asistență într-o serie de situații tipice, precum arestul, detenția, în cazul unui accident sau al unei boli grave sau în caz de deces, precum și în ceea ce privește asistența și repatrierea în caz de dificultate și eliberarea de documente în regim de urgență. Deoarece protecția acordată depinde întotdeauna de situația *de facto*, protecția consulară nu trebuie să fie limitată la situațiile specifice menționate în prezenta directivă.
- (15) Condiția preliminară pentru o coordonare și o cooperare eficace între autoritățile consulare ale statelor membre este stabilirea diferitelor tipuri de asistență oferită în situații specifice. Aceste tipuri de asistență trebuie să reflecte practicile comune ale statelor membre, fără a aduce atingere articolului 23 din Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene, care stabilește obligația statelor membre de a asigura protecție în aceleași condiții ca și cele pe care le oferă propriilor resortisanți.

- (16) Pentru a respecta dreptul cetățenilor la autodeterminare, propunerea prevede ca, în măsura posibilului, dorințele cetățenilor să fie respectate, inclusiv în ceea ce privește informarea membrilor familiei sau a altor persoane apropiate. De asemenea, în caz de deces, deciziile privind corpul cetățeanului decedat trebuie să fie luate de ruda cea mai apropiată.
- (17) Solidaritatea și cooperarea reciprocă se extins și asupra aspectelor de ordin financiar. Statele membre oferă asistență financiară doar în ultimă instanță, numai în cazurile în care cetățenii nu pot obține fonduri prin alte metode, cum ar fi transferuri din partea membrilor familiei sau a rudelor. Cetățenilor Uniunii trebuie să li se ofere asistență în mod eficient, indiferent de naționalitate. Este necesar să existe o repartizare a obligațiilor financiare și o rambursare adecvată. În cazurile în care este acordată asistență financiară, beneficiarului i se poate solicita să ramburseze suma primită.
- (18) În consecință, solidaritatea reciprocă între autoritățile consulare ar trebui să fie încurajată, iar procedurile financiare, simplificate. Având în vedere specificitatea situațiilor de criză, cum ar fi necesitatea unui răspuns prompt care privește un număr ridicat de cetățeni, nu este necesar un angajament privind rambursarea pentru ca statul membru care oferă asistență să solicite o astfel de rambursare.
- (19) La solicitarea statului membru care oferă asistență, în cazurile de criză majoră care au sau ar putea avea un efect negativ asupra unui număr important de cetățeni ai Uniunii, costurile trebuie să fie rambursate de către statele membre în mod proporțional, prin împărțirea costurilor totale la numărul de cetățeni care beneficiază de asistență. În cazul în care costurile nu pot fi calculate, statul membru care oferă asistență poate solicita rambursarea pe baza sumelor fixe specificate în anexa 2 la prezenta directivă.
- (20) În ceea ce privește coordonarea la fața locului și în situații de criză, competențele și rolurile corespunzătoare trebuie clarificate, pentru a se asigura o protecție completă a cetățenilor nereprezențați. Cooperarea consulară la nivel local trebuie să acorde atenția cuvenită cetățenilor nereprezențați, de exemplu prin colectarea datelor relevante de contact ale celor mai apropiate consulate și ambasade regionale ale statelor membre.
- (21) În cazul unei crize, o pregătire adecvată și o separare clară a responsabilităților sunt esențiale. Astfel, planurile pentru situațiile de urgență trebuie să îi aibă în vedere pe deplin pe cetățenii nereprezențați, iar planurile naționale privind situațiile de urgență trebuie să fie coordonate. Conceptul de stat-pilot trebuie dezvoltat în acest context³⁶.
- (22) Interoperabilitatea între experții consulari și alți experți pentru situații de criză trebuie intensificată, în special prin participarea acestora în cadrul echipelor multidisciplinare existente pentru situații de criză, cum ar fi cele instituite în cadrul mecanismului de protecție civilă al UE.
- (23) În țările terțe, Uniunea este reprezentată de delegațiile Uniunii care, împreună cu misiunile diplomatice și consulare ale statelor membre, contribuie la aplicarea dreptului cetățenilor Uniunii la protecție consulară, astfel cum se specifică la articolul 35 din Tratatul privind Uniunea Europeană. În conformitate cu Convenția de la Viena privind relațiile consulare, statele membre pot furniza protecție consulară în numele

³⁶

JO C 317/6, 12.12.2008 (Documentul nr. 2008/C 317/06 al Consiliului).

altor state membre în cazul în care țara terță în cauză nu exprimă obiecții. Statele membre ar trebui să adopte, cu privire la țările terțe, toate măsurile care sunt necesare pentru ca oferirea de protecție consulară în numele altor state membre să fie posibilă.

- (24) Directiva 95/46/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 24 octombrie 1995 privind protecția persoanelor fizice în ceea ce privește prelucrarea datelor cu caracter personal și libera circulație a acestor date³⁷ reglementează prelucrarea datelor cu caracter personal efectuată în contextul prezentei directive de către statele membre.
- (25) Prezenta directivă nu trebuie să împiedice introducerea unor dispoziții naționale mai favorabile, în măsura în care acestea sunt compatibile cu prezenta directivă.
- (26) Prezenta directivă are ca scop promovarea protecției consulare, astfel cum este recunoscută în Carta drepturilor fundamentale a Uniunii Europene. Directiva respectă drepturile fundamentale și principiile recunoscute în special de Carta drepturilor fundamentale a Uniunii Europene, în special principiul nediscriminării, al garantării vieții și integrității persoanei, al vieții private și al familiei, al drepturilor copilului și al dreptului la apărare și la un proces echitabil. Prezenta directivă ar trebui aplicată în conformitate cu aceste drepturi și principii.
- (27) În conformitate cu interzicerea discriminării prevăzută de Cartă, statele membre ar trebui să pună în aplicare prezenta directivă fără discriminare pe criterii de sex, rasă, culoare, origine etnică sau socială, caracteristici genetice, limbă, religie sau convingeri, opinii politice sau de altă natură, apartenență la o minoritate națională, avere, naștere, handicap, vârstă sau orientare sexuală.

ADOPTĂ PREZENTA DIRECTIVĂ:

CAPITOLUL 1

Dispoziții generale

Articolul 1

Obiect

Prezenta directivă stabilește măsurile de cooperare și coordonare necesare pentru facilitarea exercitării dreptului cetățenilor Uniunii, pe teritoriul unei țări terțe în care statul membru al cărui resortisanți sunt nu este reprezentat, la protecție din partea autorităților diplomatice sau consulare ale unui alt stat membru, în aceleași condiții ca și cele de care beneficiază resortisanții statului membru respectiv.

³⁷ JO L 281, 23.11.1995, p. 31.

Articolul 2

Beneficiari

1. Fiecare cetățean resortisant al unui stat membru al Uniunii care nu este reprezentat de o autoritate diplomatică sau consulară într-o țară terță, denumit în continuare „cetățean nereprezentat”, are dreptul de beneficia de protecție din partea autorităților diplomatice sau consulare ale unui alt stat membru, în aceleași condiții ca și cele de care beneficiază resortisanții statului membru respectiv.
2. Cetățenii care sunt resortisanți ai mai multor state membre ale Uniunii sunt nereprezențați atunci când niciunul dintre statele membre ai căror resortisanți sunt nu este reprezentat de o autoritate diplomatică sau consulară într-o țară terță.
3. Membrii familiei cetățenilor nereprezențați care nu sunt ei înșiși cetățeni ai Uniunii au dreptul la protecție consulară în aceleași condiții ca și cele de care beneficiază membrii fără cetățenie UE ai familiilor resortisanților statutului membru care oferă asistență.

Articolul 3

Absența reprezentării

1. Un stat membru nu este reprezentat într-o țară terță atunci când nu are o ambasadă sau un consulat accesibil, stabilit permanent în statul în cauză.
2. O ambasadă sau un consulat permanent este accesibil atunci când poate oferi o protecție eficace și când se poate ajunge la acesta în condiții de siguranță, aflându-se la o distanță convenabilă și necesitând un timp de deplasare rezonabil.

Cetățenii Uniunii trebuie să poată cel puțin să ajungă la ambasadă sau la consulat și să revină în locul de plecare în aceeași zi, cu ajutorul mijloacelor de transport utilizate în mod frecvent în țara respectivă, cu excepția cazurilor în care caracterul urgent al problemei necesită o asistență mai promptă. Se consideră că ambasadă sau consulatul este inaccesibil atunci când se află în incapacitatea temporară de a oferi o protecție eficace, în special în cazurile în care este închis(ă) temporar ca urmare a unei situații de criză.

3. Consulii onorifici sunt considerați ca având un rol echivalent ambasadelor sau consulatelor accesibile, în limitele competențelor care le sunt atribuite în temeiul legislației și practicilor naționale.

Articolul 4

Accesul la protecție consulară

1. Cetățenii nereprezențați pot alege ambasadă sau consulatul statului membru de la care solicită protecție consulară.

2. Un stat membru poate reprezenta un alt stat membru în mod permanent, iar ambasadele sau consulatele statelor membre dintr-o țară terță pot încheia acorduri privind repartizarea sarcinilor, cu condiția să se asigure gestionarea eficace a solicitărilor depuse. Statele membre informează Comisia Europeană în privința oricărui acord de acest tip, în vederea publicării sale pe site-ul specializat al acesteia.

Articolul 5

Identificare

1. O ambasadă sau un consulat răspunde la o solicitare de protecție în cazul în care solicitantul demonstrează, prin prezentarea unui pașaport sau a unui act de identitate, faptul că este cetățean al Uniunii.
2. În cazul în care cetățeanul Uniunii nu poate prezenta un pașaport sau un act de identitate valabil, faptul că este resortisant al unui stat membru poate fi demonstrat prin orice alte mijloace, inclusiv, dacă este necesar, prin consultarea autorităților din statul membru al cărui resortisant susține că este.
3. În cazul membrilor de familie ai cetățenilor Uniunii, astfel cum sunt menționați la articolul 2 alineatul (3) din prezenta directivă, prezentul articol se aplică *mutatis mutandis* în ceea ce privește demonstrarea existenței relației de familie.

Articolul 6

Tipuri de asistență

1. Ambasadele sau consulatele statelor membre asigură protecția consulară a cetățenilor nereprezențați în aceleași condiții ca și cele acordate propriilor resortisanți.
2. Protecția consulară menționată la alineatul (1) include asistență în următoarele situații:
 - (a) arest sau detenție;
 - (b) atunci când un cetățean este victima unei infracțiuni;
 - (c) accident grav sau boală gravă;
 - (d) deces;
 - (e) ajutor și repatriere în caz de dificultate;
 - (f) necesitatea eliberării de titluri de călătorie în regim de urgență³⁸.

³⁸ În conformitate cu Decizia 96/409/PESC a reprezentanților guvernelor statelor membre, reuniți în cadrul Consiliului, privind stabilirea unui document de călătorie în regim de urgență. JO L 168, 16.7.1996, p. 4.

CAPITOLUL 2

Măsuri de coordonare și cooperare

Articolul 7

Principiu general

Există o cooperare și o coordonare strânsă între autoritățile diplomatice și consulare ale statelor membre și cu Uniunea în vederea asigurării protecției cetățenilor nereprezentati, în aceleași condiții ca și cele de care beneficiază resortisanții statelor care oferă asistență. Atunci când un consulat sau o ambasadă oferă asistență unui cetățean nereprezentat, este contactat cel mai apropiat consulat sau cea mai apropiată ambasadă responsabilă la nivel regional a Ministerului Afacerilor Externe al statului membru al cărui resortisant este cetățeanul în cauză. Statele membre comunică Serviciului European de Acțiune Externă datele de contact ale persoanelor competente din ministerele afacerilor externe, iar acesta le actualizează permanent pe site-ul său securizat.

Articolul 8

Arest sau detenție

1. În cazul în care un cetățean nereprezentat este arestat sau deținut, ambasadele sau consulatele statelor membre adoptă următoarele măsuri în conformitate cu articolul 6 alineatul (1), în special:
 - (a) oferă asistență în legătură cu informarea membrilor familiei sau a altor persoane apropiate, la solicitarea cetățeanului în cauză;
 - (b) vizitează cetățeanul și verifică respectarea standardelor minime privind condițiile de detenție;
 - (c) oferă cetățeanului informații privind drepturile persoanelor aflate în detenție.
2. În cazul în care ambasada sau consulatul unui stat membru primește informații cu privire la arestarea sau detenția unui cetățean nereprezentat, informează, la rândul său, statul membru al cărui resortisant este cetățeanul în cauză și îi furnizează toate informațiile relevante. Acesta din urmă contactează familia cetățeanului sau alte persoane apropiate, dacă acesta dorește acest lucru.
3. Ambasada sau consulatul raportează statului membru al cărui resortisant este cetățeanul rezultatele vizitelor făcute cetățeanului și ale monitorizării standardelor minime de detenție. Ambasada sau consulatul informează imediat statul membru al cărui resortisant este cetățeanul cu privire la orice plângeri privind existența unor rele tratamente.

4. Ambasada sau consulatul prezintă statului membru al cărui resortisant este cetățeanul toate informațiile pe care i le-a furnizat acestuia în legătură cu drepturile sale. Ambasada sau consulatul are rol de intermediar, inclusiv în ceea ce privește asistența în legătură cu redactarea cererilor de grațiere sau eliberare anticipată și cu solicitarea unui transfer. Dacă este necesar, ambasada sau consulatul acționează ca intermediar în legătură cu orice taxe judiciare depuse prin intermediul autorităților diplomatice sau consulare ale statului membru al cărui resortisant este cetățeanul.

Articolul 9

Victima unei infracțiuni

1. În cazul în care un cetățean nereprezentat este victima unei infracțiuni, ambasadele sau consulatele statelor membre adoptă următoarele măsuri în conformitate cu articolul 6 alineatul (1), în special:
 - (a) oferă asistență în legătură cu informarea membrilor familiei sau a altor persoane apropiate, dacă cetățeanul în cauză dorește acest lucru;
 - (b) oferă cetățeanului informații și/sau asistență privind aspecte juridice relevante și asistență medicală.
2. Ambasada sau consulatul informează statul membru al cărui resortisant este cetățeanul cu privire la incident, la gravitatea acestuia și la asistența acordată și contactează membrii familiei cetățeanului sau alte persoane apropiate, dacă cetățeanul și-a dat acordul în acest sens, în măsura în care acest lucru este posibil.

Articolul 10

Accident grav sau boală gravă

1. În cazul în care un cetățean nereprezentat suferă un accident grav sau are o boală gravă, ambasadele sau consulatele statelor membre adoptă următoarele măsuri în conformitate cu articolul 6 alineatul (1), în special:
 - (a) oferă asistență în legătură cu informarea membrilor familiei cetățeanului sau a altor persoane apropiate;
 - (b) oferă asistență în legătură cu îngrijirea medicală, consilierea nefinanciară și în legătură cu repatrierea.
2. Ambasada sau consulatul informează statul membru al cărui resortisant este cetățeanul cu privire la incident, la gravitatea acestuia și la asistența acordată și contactează membrii familiei cetățeanului sau alte persoane apropiate. Ambasada sau consulatul informează statul membru al cărui resortisant este cetățeanul dacă este necesară o evacuare medicală. Orice evacuare medicală face obiectul unei autorizări prealabile din partea statului membru al cărui resortisant este cetățeanul, cu excepția cazurilor urgente.

Articolul 11

Deces

1. În cazul decesului unui cetățean nereprezentat, ambasadele sau consulatele statelor membre adoptă următoarele măsuri în conformitate cu articolul 6 alineatul (1), în special:
 - (a) oferă asistență în legătură cu informarea membrilor familiei cetățeanului;
 - (b) obține certificatele de deces, certificatele medicale și certificatele de liberă trecere pentru repatrierea corpului, dacă este necesar.
2. În cazul în care consulatul sau ambasada statului membru este informată în privința decesului unui cetățean nereprezentat, informează, la rândul său, statul membru al cărui resortisant este cetățeanul. Acesta din urmă contactează familia cetățeanului. După ce ruda cea mai apropiată își face cunoscute dorințele în ceea ce privește înhumarea, incinerarea sau repatrierea corpului, ambasada sau consulatul obține, atunci când este necesar, certificatele de deces, certificatele medicale și permisele de liberă trecere pentru repatrierea corpului, dacă este necesar.

CAPITOLUL 3

Proceduri financiare

Articolul 12

Norme generale

În cazul în care un cetățean nereprezentat solicită sprijin sub forma unui avans financiar sau a repatrierii, se aplică următoarele proceduri, în conformitate cu articolul 6 alineatul (1):

- (a) cetățeanul nereprezentat se angajează să ramburseze statului membru al cărui resortisant este valoarea integrală a asistenței financiare sau a costurilor suportate, plus o taxă consulară, după caz, utilizând formularul standard prezentat în anexa 1;
- (b) la solicitarea ambasadei sau a consulatului care oferă asistența, statul membru al cărui resortisant este cetățeanul furnizează, fără întârziere, informațiile necesare privind solicitarea, specificând dacă se aplică taxe consulare;
- (c) ambasada sau consulatul care oferă asistența informează statul membru al cărui resortisant este cetățeanul cu privire la orice cerere de avans financiar sau de repatriere pe care a primit-o;

- (d) la solicitarea scrisă a ambasadei sau a consulatului care furnizează asistență, în formatul prezentat în anexa 1, statul membru al cărui resortisant este cetățeanul rambursează valoarea integrală a avansului financiar sau a costurilor suportate.

Articolul 13

Procedura simplificată în situații de criză

1. În situații de criză, ambasada sau consulatul care oferă asistența coordonează orice evacuare sau alte măsuri necesare de sprijin pentru un cetățean nereprezentat împreună cu statul membru al cărui resortisant este cetățeanul.

Statul membru care oferă asistența transmite cererile de rambursare a costurilor evacuării sau asistenței către Ministerul Afacerilor Externe din statul membru al cărui resortisant este cetățeanul. Statul membru care oferă asistența poate solicita rambursarea chiar și în cazul în care cetățeanul nereprezentat nu a semnat un angajament de rambursare în conformitate cu articolul 12 litera (a).

Prezentul alineat nu împiedică statul membru al cărui resortisant este cetățeanul să obțină rambursarea în conformitate cu normele sale de drept intern.

2. În situații de criză majoră, costurile evacuării sau asistenței sunt rambursate de către statul membru al cărui resortisant este cetățeanul în mod proporțional, prin împărțirea costurilor totale la numărul de cetățeni care beneficiază de asistență, dacă statul membru care oferă asistența solicită acest lucru.
3. În cazul în care costurile nu pot fi calculate, statul membru care oferă asistența poate solicita rambursarea pe bază unor sume fixe, corespunzătoare tipurilor de asistență furnizată, astfel cum sunt specificate în anexa 2.
4. În cazul în care statul membru care oferă asistența a primit sprijin financiar în acest sens din partea mecanismului de protecție civilă al UE, orice contribuție a statului membru ai cărui resortisanți sunt cetățenii în cauză este calculată după deducerea contribuției Uniunii.
5. Cererile de rambursare trebuie să fie redactate conform formularelor comune prezentate în anexa 2.

CAPITOLUL 4

Cooperarea și coordonarea locală și în situații de criză

Articolul 14

Cooperarea locală

Reuniunile de cooperare locală includ schimburi periodice de informații privind cetățenii nereprezențați, în legătură cu aspecte precum siguranța cetățenilor, condițiile de detenție sau accesul consular. Cu excepția situațiilor convenite la nivel central de către ministerele afacerilor externe, reuniunile sunt prezidate de către un reprezentant al unui stat membru sau al delegației Uniunii, decis la nivel local. Președintele colectează și actualizează în mod periodic informațiile de contact, în special cele ale punctelor de contact ale statelor membre nereprezentate, pe care le comunică ambasadelor și consulatelor de la nivel local și delegației Uniunii.

Articolul 15

Cooperarea în situații de criză

1. Pentru asigurarea un nivel complet de pregătire, planurile locale pentru situații de urgență trebuie să îi aibă în vedere pe cetățenii nereprezențați. Statele membre reprezentate într-o țară terță coordonează planurile pentru situații de urgență între ele și cu delegațiile Uniunii. Statele membre convin asupra sarcinilor respective, pentru a se asigura că cetățenii nereprezențați beneficiază pe deplin de asistență în situații de criză. Sunt desemnați reprezentanți pentru punctele de adunare, iar cetățenii nereprezențați sunt informați cu privire la măsurile de pregătire pentru situații de criză în aceleași condiții ca și resortisanții naționali.
2. În cazul unei crize, statele membre și Uniunea cooperează strâns pentru a furniza asistență eficientă cetățenilor nereprezențați. Statele membre și Uniunea se informează reciproc și cu promptitudine în privința capacităților existente de evacuare. La cerere, statele membre pot primi asistență din partea unor echipe de intervenție de la nivelul Uniunii, inclusiv din partea unor experți consulari provenind preponderent din statele membre nereprezentate.

Articolul 16

Statul-pilot

1. În sensul prezentei directive, statul (statele) pilot reprezintă unul sau mai multe state membre care, într-o țară terță, au competențe de coordonare și organizare a asistenței privind pregătirea pentru și în situații de criză, inclusiv atribuții specifice privind cetățenii nereprezențați.

2. Un stat membru este desemnat stat-pilot într-o țară terță dacă și-a notificat intenția prin intermediul rețelei securizate de comunicații existente, cu excepția cazului în care un alt stat membru prezintă obiecții în termen de 30 de zile sau statul-pilot propus renunță la această misiune prin intermediul rețelei securizate de comunicații. În cazul în care mai multe state membre doresc să își asume rolul de stat-pilot, acestea trebuie să își notifice intenția în mod comun, prin intermediul rețelei securizate de comunicații. Într-o situație de criză, această sarcină poate fi asumată imediat de unul sau mai multe state membre, care va (vor) transmite notificarea în termen de 24 de ore. Statele membre pot refuza propunerea, dar resortisanții lor și alți eventuali beneficiari rămân, în conformitate cu articolul 6 alineatul (1), eligibili pentru a beneficia de asistență din partea statului-pilot. În lipsa unui stat-pilot, statele membre reprezentate la fața locului convin asupra statului membru care va coordona asistența oferită cetățenilor nereprezentati.
3. Statul (statele) pilot se asigură, în contextul pregătirii pentru situații de criză, că cetățenii nereprezentati sunt avuți în vedere în mod corespunzător în planurile pentru situații de urgență, că aceste planuri sunt compatibile și că ambasadele, consulatele și delegațiile Uniunii sunt informate în mod corespunzător în privința acestor măsuri.
4. În cazul unei situații de criză, statul (statele) pilot sau statul membru care coordonează măsurile de asistență au responsabilitatea coordonării și organizării asistenței pentru cetățenii nereprezentati și, în caz de necesitate, asigură evacuarea într-un loc sigur, cu sprijinul celorlalte state membre în cauză. Statul sau statele respective asigură, de asemenea, un punct de contact pentru statele membre nereprezentate, prin intermediul căruia acestea pot primi informații privind proprii resortisanți, și coordonează măsurile de asistență necesare. Statul (statele) pilot sau statul membru care coordonează măsurile de asistență pentru cetățenii nereprezentati poate (pot) apela, după caz, la instrumente precum mecanismul de protecție civilă al UE și structurile de gestionare a crizei din cadrul Serviciului European de Acțiune Externă. Statele membre furnizează statului (statelor) pilot sau statului membru care coordonează măsurile de asistență toate informațiile relevante privind cetățenii lor nereprezentati care se află într-o situație de criză.

CAPITOLUL 5

Dispoziții finale

Articolul 17

Tratament mai favorabil

Statele membre pot adopta sau menține dispoziții mai favorabile, în măsura în care acestea sunt compatibile cu prezenta directivă.

Articolul 18

Punerea în aplicare

1. Statele membre asigură intrarea în vigoare a actelor cu putere de lege și a actelor administrative necesare pentru a se conforma prezentei directive până la [...]. Comisiei îi este comunicat de îndată de statele membre textul acestor acte, precum și un tabel de corespondență între aceste acte și prezenta directivă.

Atunci când statele membre adoptă aceste acte, ele cuprind o trimitere la prezenta directivă sau sunt însoțite de o asemenea trimitere la data publicării lor oficiale. Statele membre stabilesc modalitatea de efectuare a acestei trimiteri.

2. Comisiei îi este comunicat de către statele membre textul principalelor dispoziții de drept intern pe care le adoptă în domeniul reglementat de prezenta directivă.

Articolul 19

Abrogare

Decizia 95/553/CE se abrogă începând de la [...].

Articolul 20

Monitorizare și evaluare

Statele membre îi prezintă Comisiei toate informațiile relevante privind aplicarea dreptului cetățenilor nereprezentăți și transpunerea în practică a prezentei directive, inclusiv o situație statistică anuală și cazurile relevante. Până la [...], Comisia înaintează Parlamentului European, Consiliului, Comitetului Economic și Social European și Comitetului Regiunilor un raport privind punerea în aplicare a prezentei directive.

Articolul 21

Intrarea în vigoare

Prezenta directivă intră în vigoare în a douăzecea zi de la data publicării în *Jurnalul Oficial al Uniunii Europene*.

Articolul 22

Prezenta directivă se adresează statelor membre.

Adoptată la Bruxelles,

*Pentru Consiliu
Președintele*

ANEXA 1

A. Formular de solicitare a rambursării (articolul 12)

1. Ambasada sau consulatul statului membru solicitant

2. Statul membru al cărui resortisant este cetățeanul

(ambasada sau consulatul responsabil la nivel regional care este cel mai apropiat sau Ministerul Afacerilor Externe)

3. Identificarea evenimentului

(data, locul)

4. Date privind cetățeanul (cetățenii) care beneficiază de asistență (se anexează separat)

Numele și prenumele	Locul și data nașterii.	Tipul și numărul documentului de călătorie	Tipul de asistență oferită	Costuri
---------------------	-------------------------	--	----------------------------	---------

5. Costuri totale

6. Contul bancar pentru rambursare

7. Anexă: angajament de rambursare (după caz)

B. Formular comun – angajament de rambursare (asistență financiară)

FORMULAR COMUN PENTRU ANGAJAMENTUL DE RAMBURSARE (AVANS FINANCIAR)
Subsemnatul (Subsemnata), (DI/Dna/Dra) (numele și prenumele cu majuscule)

.....
titular(ă) al (a) pașaportului nr. eliberat la
confirm prin prezenta primirea de la Ambasada/Consulatul
..... din
a sumei în valoare de
sub formă de avans pentru

.....(inclusiv orice taxe aplicabile)

și mă oblig să rambursez la cerere Ministerului Afacerilor Externe/Guvernului.....

.....
în conformitate cu legislația națională a acestei țări, echivalentul sumei menționate în (moneda).....

la rata de schimb aplicabilă în ziua în care s-a plătit avansul.

Adresa mea (*) (cu majuscule) (țara).....

.....
.....
.....

DATA.....SEMNĂTURA.....

(*) dacă nu aveți un domiciliu stabil, vă rugăm să indicați o adresă de contact.

C. Formular comun pentru angajamentul de rambursare (repatriere)

FORMULAR COMUN PENTRU ANGAJAMENTUL DE RAMBURSARE (REPATRIERE)

Subsemnatul (Subsemnata), (DI/Dna/Dra) (numele și prenumele cu majuscule)

.....
născut(ă) la (localitatea)..... în (țara).....
la (data).....

titular(ă) al (a) pașaportului nr.....emis la.....
la data de.....și cu actul de identitate nr.

mă angajez prin prezenta să rambursez la solicitarea guvernului.....
.....în conformitate cu legislația națională a acestei țări, echivalentul tuturor
sumelor achitate în beneficiul meu sau care mi-au fost furnizate în avans de către funcționarul
consular al guvernului.....
la.....

în scopul sau în legătură cu repatrierea către.....

a mea și a membrilor familiei mele care mă însoțesc și să plătesc toate taxele consulare
afereente repatrierii.

Acestea sunt:

- (i) (*) Costuri de călătorie
Cheltuieli de ședere
Cheltuieli diverse
MINUS contribuția personală
TAXE CONSULARE:
Taxă de repatriere
Taxă privind asistența medicală
Taxe de pașaport/de urgență
(....ore, la....pe oră....)

- (ii) (**) toate sumele pe care le datorez în legătură cu repatrierea mea și a membrilor
familiei mele care mă însoțesc, care nu pot fi stabilite în momentul semnării de către mine a
prezentului angajament.

Adresa (**) (cu majuscule)
(țara).....
.....
.....

DATA.....SEMNĂTURA.....

(*) Se elimină mențiunile necorespunzătoare: Funcționarul consular și solicitantul trebuie să
parafeze fiecare pagină pe margine.

(**) Se elimină mențiunile necorespunzătoare: Funcționarul consular și solicitantul trebuie să
parafeze fiecare pagină pe margine.

(***) Dacă nu aveți un domiciliu stabil, vă rugăm să indicați o adresă de contact.

ANEXA 2

A. Formular de solicitare a rambursării în situații de criză (articolul 13)

1. Statul membru solicitant

2. Statul membru al cărui resortisant este cetățeanul

(Ministerul Afacerilor Externe)

3. Identificarea evenimentului:

(data, locul)

4. Date privind cetățeanul (cetățenii) care beneficiază de asistență (se anexează separat)

Numele și prenumele	Locul și data nașterii.	Tipul și numărul documentului de călătorie	Asistența oferită	Costuri
---------------------	-------------------------	--	-------------------	---------

5. Metoda de calcul

☐ Costuri reale

☐ În mod proporțional

☐ Sumă fixă

6. Costuri totale

7. Contul bancar pentru rambursare

8. Anexă: angajament de rambursare (după caz)

B. Sume fixe

Tip de asistență	Sumă fixă
Evacuare – călătorie pe distanță lungă	Costul ultimului bilet de avion disponibil pentru curse comerciale: loc de evacuare – destinație (SAU 1 000 EUR)
Călătorie internă către un loc sigur	150 EUR
Asistență medicală	2 500 EUR
cheltuieli de ședere (cazare și masă)	200 EUR (pe zi)